

Rätten att bo tillsammans som par

Personer som bor i en LSS-bostad har ett hyreskontrakt som alla andra oavsett funktionsnedsättning eller inte. När man har ett hyreskontrakt så är det hyreslagens regler som gäller vilket innebär att det inte finns något förbud mot att man har en sambo eller inneboende. Något annat vore diskriminering och strider mot Sveriges grundlag om legalitetsprincipen, grundläggande mänskliga rättigheter och andra lagar.

Socialstyrelsen har lagt till ett avsnitt om samboförhållanden och äktenskap i sin senaste version av handboken för stöd och rättstillämpning (Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS).

”Personer som bor i en LSS-bostad kan precis som andra vilja leva i ett samboförhållande eller gifta sig vilket är en mänsklig rättighet som förstärks i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 23. Det finns heller inga hyresrättsliga hinder att dela lägenheter.

Däremot kan det finnas andra aspekter att ta hänsyn till som till exempel sammansättningen i gruppen och att antal boende påverkas om en person flyttar in. I regel bör endast tre till fem personer bo i en gruppboende och antalet kontakter i den närmaste miljön bör för vissa personer vara begränsade.

Det tillstånd som enskilda verksamheter har anger hur många platser gruppboenden eller serviceboenden har och kan inte överskridas. Det är också viktigt att gruppen som delar gemensamhetsutrymmen inte är för stor och enligt Socialstyrelsen bör gruppboendets gemensamhetslokaler endast kunna nyttjas av andra på de boendes villkor. Om anhöriga, sambos eller vänner mer regelbundet ska vistas i de gemensamma utrymmena bygger det på att samtliga i gruppboendet verkligen vill ha det så”.

Socialstyrelsens ovanstående allmänna råd gäller inte i eget boende med boendestöd där istället inga hänsyn behöver tas till andra när man bor ihop. Det är även i regel mindre att ta hänsyn till om man bor i en servicelägenhet än i en gruppboende.

Sammanfattningsvis har man samma rätt att bo ihop som alla andra oavsett form av bostad men vissa hänsyn kan behövas tas speciellt när man bor i en gruppboende.

Om man vill bo ihop och har problem med kommunen som tolkar lagar och regler fel så finns det åtminstone tre konkreta saker man kan göra för att olagliga riktlinjer inom kommunen ska upphävas:

1. Gå till Skatteverket och skriv in partnern som har flyttat in på lägenhetsadressen.
2. Skicka in ett överklagande om laglighetsprövning till förvaltningsrätten i enlighet med 13 kap. 1-2§§ i kommunallagen (KL).
3. Skicka en anmälan till JO om att kommunen inte följer förvaltningslagens 5 § (legalitetsprincipen).

Om en kommun har olagliga riktlinjer kan man överklaga detta och begära en laglighetsprövning hos förvaltningsrätten om inte nämnden gör en ändring själv då FUB-förening eller enskild individ påtalar detta. Laglighetsprövning är utformad att vara en medborgarkontroll av kommunala beslut. Legalitetsprincipen har fått en mer framträdande roll i förvaltningsrätten under de senaste decennierna och idag finns den även inskriven i 5§ förvaltningslagen därför bör man även göra en JO-anmälan.